Rok VIII. 15 października 1926 r. Nr. 19

MŁYNARZ POLSKI

ORGAN ZWIĄZKU MŁYNARZY POLSKICH

WYCHODZI DWA RAZY MIESIĘCZNIE REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, N.-ŚWIAT 70

Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 11 do 2 pp. Administracja czynna od godz. 10 do 3 pp.

WARUNKI PRENUMERATY:	Ogłoszenia przyjmuje	NUMER NASZEGO KONTA w P. K. O.
Dla członków Zw. Mł. Pol. kwart. 4 zł. Dla nie członków „ 6 „	Redakcja „Młynarza Polskiego" Nowy-Świat 70, tel. 277-45.	1615

Nowoczesne systemy mielenia

(Ciąg dalszy).

Inż. prof. ST. MAŁYSZCZYCKI.

D. WENTYLACJA SSĄCA.

Odpowiednio do podanych poprzednio zapotrzebowań powierzchni filtrowych w m² dla odpylaczy ssących i ilości powietrza na 1 m² ich powierzchni w m³ na minutę, odnośnie obliczenia dla danego przemiału 50.000 kg. żyta na dobę, są następujące:

1. **Walce młyńskie:** ponieważ sumaryczna długość potrzebnych tu walców wynosi: 2 × 2 × 1200 + 2 × 2 × 1000 + 2 × 1200 + 2 × 800 = 12.800 mm. = 128 dm., a wymagana powierzchnia filtrowa odpylacza ssącego dla 1 dm. długości walca przyjmuje się średnio 0,3 m², więc **potrzebna powierzchnia filtrowa odpylacza dla wszystkich walców oblicza się tu na: 128 × 0,3 = 38,4m².**

2. **Kamienie młyńskie:** ponieważ wymagana powierzchnia filtrowa odpylacza ssącego w m² wynosi średnio 3,2 średnicy kamienia w metrach, a potrzebne są tu dla całkowicie samoczynnego przemiału żyta: 2 złożenia kamieni o średnicy 1400 mm. i 2 złożenia o średnicy 1200 mm., więc **sumaryczna powierzchnia filtrowa odpylacza dla wszystkich złożeń kamieni oblicza się tu na: (2 × 1,4 + 2 × 1,2) × 3,2 = 16,64 m².**

3. **Pytle płaskie:** ponieważ wymagana powierzchnia odpylacza ssącego dla 1 m² ramy pytla płaskiego wynosi średnio 0,3 m², a dla samoczynnego przemiału żyta potrzebne są tu następujące powierzchnie ram pytli płaskich: 21,7 + 15,1 + 10,2 + 8,8 + 7,3 + 4,9 + 13,4 + 10,7 = 92,1 m², to **sumaryczna powierzchnia filtrowa odpylacza dla wszystkich pytli płaskich oblicza się na: 0,3 × 92,1 = 27,63 m².**

Ogólna zatem powierzchnia filtrowa odpylacza ssącego wynosi tu: 38,4 (dla walców) + 16,64 (dla kamieni) + 27,63 (dla pytli płaskich) = **82,67 m².**

Ponieważ najczęściej stosowane w praktyce odpylacze ssące tworzą się że zgrupowań rękawów tkaninowych o średnicy 200 mm. i 2,5 m. długich, zatem o powierzchni: 0,2 × π =3.14459 2,5 = 0,2 × 3,14 × 2,5 =1,57 m², to wymagane ilości rękawów odpylaczy ssących wynoszą tu: $\frac{8267}{157}$=52,6, to też **w praktyce należy zastosować tu odpylacz ssący o 60-ciu rękawach tkaninowych o średnicy 200 mm. i po 2,5 m. długości.**

Ponieważ zapotrzebowanie powietrza dla 1-go m² powierzchni odpylacza ssącego, jak to poprzednio było wykazanem, wynosi średnio 5 m³ na minutę, **to w danym wypadku ilość potrzebnego powietrza na minutę wynosi: 82,67 ×5 = 413,35 m³.** Odpowiednio też do tego należy tu zastosować wietrznik ssący o stosownych rozmiarach i ilościach obrotów, które w danym wypadku powinny być następujące: **średnica skrzydeł wietrznika 1250 mm., średnica otworu ssącego 750 mm., a ilość obrotów na minutę 600.**

E. ZAPOTRZEBOWANIE SIŁY POPĘDOWEJ I ROZDZIAŁ JEJ NA POJEDYŃCZE CZYNNOŚCI.

Ponieważ w danym przykładzie urządzenia młyna dla samoczynnego przemiału 50.000 kg. żyta na dobę jest **najodpowiedniejszem zastosowanie pytli płaskich** do odsiewania produktów mielenia, więc poniższe obliczenie i rozdział siły popędowej odnosi się tylko do tego rodzaju urządzenia młyna, t. j. z wyłącznem zastosowaniem pytli płaskich.

Stosownie do podanych poprzednio zapotrzebowań siły popędowej, przy zastosowaniu pytli płaskich, które przy przemiale żyta wynoszą 0,08 konia mechanicznego na 1 kg. przemielanego ziarna na godzinę, a godzinną ilość przemielanego żyta w danym przykładzie wynosi 2080 kg., więc **całkowita siła popędowa dla takiego urządzenia młyna oblicza się na: 0,08 × 2080 = 166,4 koni mechanicznych.**

Zużycie zaś tej siły popędowej na pojedyńcze czynności młyńskie, przy całkowicie samoczynnym przemiale żyta, jak odnośne poprzednio podane zestawienie tabelaryczne wykazuje, są następujące:

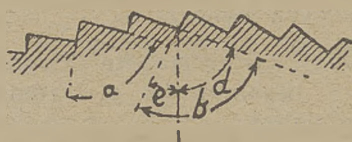
1. na przygotowanie ziarna do przemiału: 30% siły popędowej, zatem w danym przykładzie $\frac{166,4 \times 30}{100}$ . . . . = 49,92 koni mech.
2. na śrutowanie ziarna 30% siły popędowej, zatem w danym przykładzie $\frac{166,4 \times 30}{100}$. = 49,92 „ „
3. na przemiał kaszek: 9% siły popędowej, zatem w danym przykładzie $\frac{166,4 \times 9}{100}$ . . = 14,98 „ „
4. na wymiał otrąb: 15% siły popędowej, zatem w danym przykładzie $\frac{166,4 \times 15}{100}$ . . = 24,96 „ „
5. na odsiewanie produktów mielenia: 5% siły popędowej, zatem w danym przykładzie $\frac{166,4 \times 5}{100}$ . . . . = 8,32 „ „
6. na przenoszenie produktów mielenia: 5,5% siły popędowej, zatem w danym przykładzie $\frac{166,4 \times 55}{100}$ . . . . = 9,15 „ „
7. na pędnie (transmisje) 5,5% siły popędowej, zatem w danym przykładzie $\frac{166,4 \times 5,5}{100}$. = 9,15 „ „

Ogółem 166,40 koni mech

II. PRZEMIAŁ PSZENICY.

A. ŚRUTOWANIE ZIARNA.

Ponieważ w przeciwieństwie do żyta, mąka śrutowa z pszenicy jest mniej wartościową od mąki, otrzymywanej z przemiału kaszek, więc przy stosowanych do niej śrutowaniach powinno się osiągać możliwie małą ilość mąki w stosunku do całego ostatecznego wymiału procentowego ziarna. — Odpowiednio też do potrzeby stosowania tu łagodniejszego i więcej stopniowanego drobienia ziarna, śrutuje się pszenicę od 5-ciu do 8-miu razy przy dawniejszych systemach mielenia, **podczas gdy nowoczesne przemiały pszenicy nie przekraczają 6-ciu śrutowań, przyczem 250-milimetrową średnicę pszennych walców śrutowych, przy wzajemnym stosunku do siebie ich ilości obrotów od 1 : 1,75 do 1 : 2,5, uznaje się obecnie za najracjonalniejszą; odpowiednie zaś pochylenie rowków na powierzchni walcowej względem poziomej osi walców powinno tu wynosić od 10 do 15°/₀, wyrażonych w stosunku do długości walca, a gęstość rowków, oznaczana przez ilość ich na 1 cm. bieżący obwodu powierzchni walcowej, dla I-go śrutowania pszenicy przyjmuje się na 4,5—5, dla ostatniego zaś 8—8,5. — Ukształtowanie wreszcie rowków w przekroju ich poprzecznym, odpowiednio do znaczenia kątów na odnośnym wizerunku, powinny być tu następujące:**

Ilość śrutowań	Kąt e	Kąt d	Kąt b
5	22°	68°	90°
6	20°	68°	88°

Kąt zaś ostrza rowka a = 85—95°.

B. GATUNKOWANIE PRODUKTU MIELENIA.

Numerację opon siatkowych i gazowych dla pytli młyńskich zawiera poniższa tabela:

ŚRUTOWANIA	Przeciętny gatunek pszenicy przy 5-krotnem śrutowaniu		Miękki gatunek pszenicy przy 6-krotnem śrutowaniu		Twardy gatunek pszenicy przy 6-krotnem śrutowaniu	
	Numery siatek metalowych dla odsiewania śrutów	Numery gazy jedwabnej dla odsiewania mąki	Numery siatek metalowych dla odsiewania śrutów	Numery gazy jedwabnej dla odsiewania mąki	Numery siatek metalowyeh dla odsiewania śrutów	Numery gazy jedwabnej dla odsiewania mąki
I-sze	24	10—11	22	10—11	20	11—12
II-gie	26	9—10	24	10—11	22	10—11
III-cie	28	9—10	26	9—10	24	9—10
IV-te	30	10—11	28	10—11	26	10—11
V-te	32	12—13	30	12—13	28	12—14
VI-te	—	—	32	13—14	30	13—15

C. RODZAJ PRZEMIAŁU PSZENICY.

Przeciętny procentowy wynik przemiałowy pszenicy przy 5-krotnem śrutowaniu ziarna i wymiale na 5 gatunków mąki zawiera poniższa tabela:

Czynności przemiałowe	Ilość zasypów w %	Gatunki mąki w %					Miał w %	Kaszki w %		Otręby w %			Czyszczenie kaszek w %			Miały rozczynowe i wymiałowe w %	Odchody w %
		00	0	1	2	3		Drobna	Gruba	Miałkie	Drobne	Grube	Kaszki	Rozczyny	Otręby wietrzne		
I-e śrutowanie	97,5	—	—	1	3	—	m. 4	d. 3	b. 5	—	—	—	—	—	—	—	81,5
II-gie "	81,5	—	3,5	3	—	—	i. 7,5	c. 6	a. 8	—	—	—	—	—	—	—	53,5
III-cie "	53,5	—	3,5	3,5	—	—	l. 7	c. 6	a. 6	—	—	—	—	—	—	—	27,5
IV-te "	27,5	—	—	1,5	2	—	n. 5,5	d. 2,5	b. 1,5	—	—	—	—	—	—	—	14,5
V-te "	14,5	—	—	—	1	2	—	—	—	1,5	3	7	—	—	—	—	—
1-e czyszczenie kaszek .	a. 14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	c. 10	g. 3,6	o. 0,4	—	—
2-e " " .	b. 6,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f. 4,5	g. 1,7	p. 0.3	—	—
3-e " " .	c. 12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	e. 9	g. 2,6	p. 0,4	—	—
4-e " " .	d. 5,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f. 3	g. 2,2	p. 0,3	—	—
1-e rozczynianie kaszek .	e. 19	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	h. 13	g. 2
2-e " " .	f. 7,5	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	k, 4	g. 1,5
3-e " " .	g. 13,6	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	o. 7,6	p. 3
1-y przemiał miałów . .	h. 13	7	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	i. 5,5	k. 0,5
2-gi " " . .	i. 13	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	k. 6	m. 1
3-ci " " . .	k. 10,5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	l. 4,5	m. 1
4-y " " . .	l. 11,5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	m. 5	o. 1,5
5-y " " . .	m. 11	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	n. 5,5	o. 1,5
6-y " " . .	n. 11	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	o. 6	p. 2
7-y " " . .	o. 16,6	—	—	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	p. 7,5	p. 3,1
8-y " " . .	p. 17	—	—	—	2	1	—	—	—	1	13	—	—	—	—	—	—
Razem	—	15	26	16	12	3	—	—	—	2,5	16	7	—	—	—	—	—
			72%								25,5%						

D. WAGI OBJĘTOŚCIOWE ZIARNA PSZENNEGO I JEGO PRZETWORÓW.

Dla obliczeń wymaganych pojemności zbiorników w młynie dla ziarna pszenicy i jego przetworów służą następujące wagi objętościowe:

1 m³ ziarna pszenicy waży 750—800 kg., zatem średnio 775 kg.
1 " mąki pszennej " 520—580 " " " 550 .
1 " kaszki pszen. drobnej " 540—650 " " " 595 .
1 " " " grubej " 440—540 " " " 490 .
1 " miału pszennego " 550—600 " " " 575 .
1 " otrąb pszen. drobnych " 225—325 " " " 275 .
1 " " " grubych " 180—260 " " " 220 .

E. SPRAWNOŚCI MASZYN MŁYŃSKICH.

1. Pierwsze walce śrutowe.				
Średnica walców w mm	220	250	300	350
Sprawność na 1 dm. długości walca w kg. na godzinę	90—110	100—120	110—130	120—140
średnio	100	110	120	130

2. Przemiałowe walce gładkie (lub drobno rowkowane)				
Sprawność na 1 dm. długości walca w kg. na godzinę:				
a) walce twardego odlewu żelaza:				
przy rozczynianiu kaszek . . średnio	50	60	70	80
" przemiale miałów . . . . średnio	35	45	50	60
b) walce porcelanowe:				
przy rozczynianiu kaszek . . średnio	—	45	50	60
" przemiale miałów . . . średnio	—	35	40	50

3. Kamienie młyńskie.								
Średnica kamieni w mm.	900	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600
Sprawność w kg. na godzinę (przy chyżości obwodowej 8,5 m. na sekundę):								
a) przemiał płaski ziarna	105	125	145	165	185	205	240	270
b) " kaszek	320	400	480	560	640	740	840	940
c) " miałów	300	370	440	510	580	660	750	840
d) wymiał otrąb	240	300	360	430	490	550	610	680

4. Pytle młyńskie.

Średnice bębnów odsiewających w mm. . .	400	500	600	700	800	900	1000
Sprawność w kg. na godzinę na 1 dm. długości bębna.							
Pytle graniaste i cylindryczne:							
a) przedpytla śrutowe z siatkami metalowemi w ilościach zasypu		19	22	26	30	34	39
b) pytle mączne z gazami jedwabnemi w ilościach wysiewanej mąki		3,1	3,7	4,3	4,9	5,5	6,2
Pytle odśrodkowe:							
a) przedpytla śrutowe z siatkami metalowemi w ilościach zasypu	25	30	35	40	45	—	50
b) pytle mączne z gazami jedwabnemi w ilościach zasypu	15	18,5	23,5	25	29	—	32,5

Uwaga. Powyższe sprawności osiąga się w pytlach mącznych przy gazach jedwabnych Nr. 9—14, przy rzadszych zaś gazach odnośne sprawności zwiększają się o 25 — 30%, a przy ziarnie wilgotnem odnośne sprawności są o 10—20% mniejsze.

Pytle płaskie.

Sprawność w kg. na godzinę na 1 m² powierzchni ramy w wymiarze zewnętrznym, przy odsiewaniu:

a) I-go śrutu pszennego . 100—130, albo średnio 115
b) kaszki pszennej . . . 60— 95 „ „ 77,5
c) miału pszennego . . 50— 85 „ „ 67,5
d) otrąb pszennych . . . 40— 70 „ „ 55

Uwaga. Przy ziarnie wilgotnem powyższe sprawności pytli płaskich zmniejszają się do 30%.

5. Wialnie kaszkowe i miałowe.

Sprawność w kg. na godzinę na 1 m² powierzchni sita wialni wysiewowo-opadowej:

a) wialnia kaszkowa . 225—350, albo średnio 287,5
b) „ miałowa . . 150—225 „ „ 187,5

Normalna długość sita = 3000 mm.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Kronika

WZROST KOSZTÓW UTRZYMANIA W WARSZAWIE.

Komisja do badania kosztów utrzymania na posiedzeniu w dniu 2 października 1926 r. ustaliła, iż koszty utrzymania w Warszawie w okresie od 16-go do 30-go września w porównaniu z okresem od 16-go do 31-go sierpnia **wzrosły o 3.39 procent.**

ODROCZENIE TERMINU MIĘDZYNARODOWEGO ZJAZDU RZECZOZNAWCÓW MŁYNARSTWA I PIEKARSTWA W PRADZE CZESKIEJ.

Masarykowska Akademja Pracy w Pradze Czeskiej powiadomiła nas o odroczeniu terminu zjazdu. Odbycie Zjazdu zaprojektowano na styczeń 1927 roku. Bliższy termin będzie w swoim czasie podany.

SKANDAL WĘGLOWY.

Wzmożony eksport węgla zagranicę, może wywołać przymusowy przestój młynów parowych z braku paliwa.

W osiemnastym numerze „Młynarza Polskiego" zwracaliśmy uwagę na praktyki eksportowe przemysłowców węglowych — poniżej podajemy list skierowany przez Związek Młynarzy Polskich do p. Ministra Przemysłu i Handlu, w którym podkreślono konieczność wywarcia presji na kopalnie w celu racjonalniejszego zaopatrywania rynku wewnętrznego w węgiel.

*

„Z różnych stron kraju zwracają się do nas członkowie właściciele młynów parowych handlowych, ze skargami na nieotrzymanie **już od dłuższego czasu węgla i koksu,** potrzebnego im do poruszenia motorów.

Dostawcy tłomaczą fakt ten brakiem dostaw prawidłowych ze strony kopalń, kopalnie natomiast wykrętne dają odpowiedzi.

O ile stan taki potrwa jeszcze czas jakiś, młyny pozbawione paliwa, zmuszone będą zaprzestać swej pracy.

Podając powyższe do wiadomości Pana Ministra, uprzejmie prosimy o łaskawe wydanie odnośnych zarządzeń, aby dostawy węgla i koksu na potrzeby młynarstwa były uwzględniane **punktualnie i w pierwszym rzędzie,** gdyż przymusowy przestój młynów wywoła brak na rynku mąki, — artykułu pierwszej potrzeby, co w konsekwencji wytworzy nieusadnioną zwyżkę ceny mąki i pociągnie za sobą wzmożenie się drożyzny".

OKAZJA DO HANDLU Z ZAGRANICĄ.

Życzący poznać bliższe szczegóły, któregokolwiek z wymienionych niżej interesów oraz otrzymać adres odnośnej firmy zagranicznej, winni skierować zapytania swoje do Związku Młynarzy Polskich, Nowy Świat 70.

Firmy austrjackie potrzebują dużą ilość mąki pszennej, ceny orjentacyjne og. 0.80 szyl. austr. à 0.77 szyl. austr. per 1 kg. oclone opodatkowane franko wagon Wiedeń.

Większa firma we Wrocławiu zakupuje każdą ilość otrąb.

Dom handlowy w Saksonji zakupi sporysz, płaci 4.80 marek niemieckich za 1 kg., franco, miejsce odbioru.

Mąkę żytnią i pszenną zakupuje w każdej ilości firma w Oslo (Kristiania) w Norwegji.

Importer w Paryżu zakupi większą ilość produktów młynarskich , prosi o ceny i próbki.

Zaznaczamy, że Związek Mł. Polskich nie przyjmuje na siebie odpowiedzialności za konsekwencje handlowe zawartych tą drogą interesów.

Członkowie Związku Mł. Polskich otrzymują informacje bezpłatnie, niecłonkowie natomiast winni do zapytań załączyć na koszta odpowiedzi zł. 1 w znaczkach pocztowych.

ZWIĄZEK PRODUCENTÓW CHMIELU P. N. „CHMIEL NOWOTOMYSKI".

Powstał w Wielkopolsce dla powiatu Nowy-Tomyśl z inicjatywy Wielkopolskiej Izby Rolniczej, z zarządem, w skład którego wchodzi jako przewodniczący naczelnik wydziału W. I. R. prof. Z. Zieliński, a jako zastępca dyrektor szkoły rolniczej I. I. Neyman. W gminach wiejskich powiatu N.-Tomyśl uprawiano chmiel przed wojną światową na wielką skalę, przeważnie pochodzenia Zateckiego. Udawał się tam dobrze i był na niego popyt znaczny w Niemczech. Z powodu braku robotników zmniejszono podczas wojny ogólny obszar plantacji; obecnie podjęto na nowo pracę nad podniesieniem tej produkcji. Zarząd Tow. otrzymał od miejscowego Wydziału pow. 2 morgi gruntu na doświadczenia, które zamierza przeprowadzić w kierunku nawożenia, systemu prowadzenia chmielu, wypróbowania kilku odmian i ewentualnie zwalczania chorób; pozatem urządzi się jeszcze tej jesieni i wystawę chmielu. Zainteresowanie się tą sprawą jest już teraz wielkie w sąsiednich Niemczech; a notatkę tę zamieszczam na gościnnych łamach „Młyn. Polsk." w tym celu, aby nią zainteresować i miarodajne nasze sfery. **I. I. Neyman.**

ŚRODEK NA SZCZURY „RATIN".

Środek na szczury „Ratin" wyrabiany przez Instytut bakterjologiczny przy Izbie Rolniczej w Halli w Niemczech, okazał się bardzo skutecznym i w zastosowaniu bardzo tanim. Robiono z nim próby przy przeprowadzeniu masowego zwalczania szczurów w okręgu Isenhagen, jednocześnie w 3.531 gospodarstwach. Przyczem według przeprowadzonej ankiety, w 3328 gospodarstwach uzyskano zupełne wytępienie szczurów, t. j. 94.3 procent, w 4.9 procent gospodarstw plaga szczurów znacznie się zmniejszyła, a tylko w 6.8 procent nie osiągnięto widocznej poprawy. Według opisu prof. dr. Raebingera z Halli, nowy ten preparat powinien znaleźć jaknajszersze zastosowanie, gdyż jest pewny w działaniu, tani i nie powoduje zatrucia innych zwierząt domowych, jak to często niestety się zdarza przy zastosowaniu innych trutek na szczury i myszy, jak np. fosforu. — (Gaz. Rolnicze Nr. 40).

III. TYDZIEŃ LOTNICZY".

Celem „Tygodnia" jest uświadomienie jaknajszerszych warstw społeczeństwa o zadaniach Ligi Obrony Powietrznej Państwa, zwiększenie stałych źródeł dochodów przez powiększenie liczby członków oraz **jednorazowe** zebranie większych funduszów na zrealizowanie najbardziej pilnych potrzeb polskiego lotnictwa, jako to: wykończenie budowy Instytutu Aerodynamicznego, zapoczątkowanie budowy Laboratorjum Silnikowego, budowa dalszych lotnisk i hangarów, wyszkolenie obsługi lotniczej i wiele innych.

Liga Obrony Powietrznej Państwa, w odróżnieniu od wszystkich prawie innych instytucji społecznych, które swą działalnością humanitarną niosą pomoc poszczególnym jednostkom — ma zadanie ogólnopaństwowe zabezpieczenia całej Rzeczypospolitej przed niebezpieczeństwem przyszłej wojny, o wynikach której zadecyduje jedynie silna armja powietrzna. To też popieranie Ligi! leżeć powinno na sercu każdego obywatela.

Pragnąc uniknąć dotychczas praktykowanych sposobów zbiórki, które, mimo najpopularniejszych celów, spotykają się często z wielką niechęcią społeczeństwa, Komitet Stołeczny L. O. P. P. postanowił zaniechać wszelkich poczynań, a natomiast drogą dobrowolnego opodatkowania zebrać fundusze na powyższe cele.

Komitet Stołeczny ma zaszczyt zwrócić się do członków Zw. Mł. Polskich z gorącą prośbą o poparcie powyższej akcji, aby zechcieli łaskawie opodatkować się na rzecz L. O. P. P. w dowolnej wysokości od obrotu w czasie od 10 do 17 października r. b. Zebrane sumy w powyżej podany sposób poważnie zasilą fudusze L. O. P. P., dzięki którym umożliwiony zostanie dalszy rozwój polskiego lotnictwa.

Wpłaty można dokonywać na P. K. O. Nr. 8888.

Dział Prawno-Informacyjny

KALENDARZYK PODATKOWY NA MIESIĄC PAŹDZIERNIK ROKU BIEŻĄCEGO.

Przypominamy płatnikom, że w miesiącu październiku r. b. przypadają do zapłaty następujące podatki bezpośrednie:

1) do 15 października, a w terminie ulgowym do 29 b. m. **wpłata podatku przemysłowego** od obrotu, osiągniętego w poprzednim miesiącu przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. i przemysłowe I i V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe, — oraz przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

2) od 15 października do 15 listopada II raty **padatków gruntowych** za bieżący 1926 r;

3) do 20 października **wpłata połowy zaliczki** na poczet **podatku przemysłowego** od obrotu za III kwartał 1926 r.;

4) **podatek dochodowy** od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za pracę najemną w ciągu 7 dni, licząc od dnia po dokonaniu potrącenia podatku;

5) do 31 października przez płatników I i III grupy kontyngentowej (rolnictwo, drobny handel, wierzytelności pieniężne etc.) całkowicie wymierzonego im (łącznie z dotychczasowemi ratami) **podatku majątkowego bez zwyżki kontyngentowej** oraz przez płatników II grupy (większy przemysł i handel) — **połowę podatku majątkowego** wraz ze zwyżką kontyngentową.

Wyjątek stanowią płatnicy, których majątek oszacowano nie wyżej 10.000 zł. i którzy w myśl dotychczasowych zarządzeń obowiązani są w terminie do końca października r. b. uiścić we wszystkich grupach uzupełnienie do połowy wymierzonego im podatku.

Nadto płatne są podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w miesiącu październiku r. b., tudzież kwoty podatków odroczonych i rozłożonych na raty, z terminem płatności w tymże miesiącu.

KONIECZNOŚĆ OBNIŻENIA PODATKU OBROTOWEGO OD PRODUKTÓW MĄCZNYCH.

W numerze 15-ym „Młynarza Polskiego" na stronie 8-mej podaliśmy treść memorjału skierowanego do p. Ministra Skarbu w sprawie potraktowania młynów handlowych, zakupujących zboże do przemiału na własny rachunek, jako samoistne przedsiębiorstwa handlowe, opłacające podatek zmniejszony.

Nie mając odpowiedzi, ani żadnych zarządzeń, zmierzających do poprawy i uzdrowienia interesów młynów handlowych, Związek Mł. Polskich ponownie zwrócił się telegraficznie do p. Prez. Min. i p. Ministra Skarbu z prośbą o rozpatrzenie tej jątrzącej sprawy. W treści telegramu Zw. Mł. Polskich zaznaczył, że zrównanie podatku obrotowego dla młynów handlowych do poziomu stawek handlu hurtowego mąką, wywoła zniżkę ceny mąki i chleba o jeden grosz na kilogramie.

OBNIŻONE KARY ZA ZWŁOKĘ.

Celem ułatwienia podatnikom zaległości podatkowych, Ministerstwo Skarbu, na zasadzie art. 4 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. wydało do władz skarbowych następujące zarządzenie:

1) **Za okres czasu od 1 VII. 1926 r. aż do odwołania** należy pobierać od wszystkich nieodroczonych względnie nierozłożonych na raty zaległości w podatkach bezpośrednich i w opłatach stemplowych obniżone kary za zwłokę w wysokości 2 procent miesięcznie.

2) **Za okres czasu do 30 VI. 1926 roku** włącznie należy liczyć kary za zwłokę w wysokości 3% miesięcznie, pod warunkiem jednak, że pokrycie zaległości nastąpi do dnia 31 października 1926 r., w przeciwnym razie ulga ta nie będzie stosowana i kary za zwłokę będą liczone za powyższy okres t. j. do 30/VI. 1926 r. w pełnej wysokości 4 procent miesięcznie.

POBÓR NADZWYCZAJNEGO 10% DODATKU DO PODATKU I OPŁAT SKARBOWYCH.

W związku z krążącemi wśród płatników błędnemi pogłoskami o mającem rzekomo nastąpić skasowaniu względnie przesunięciu terminu poboru nadzwyczajnego 10% dodatku do podatku i opłat skarbowych, Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, iż obowiązujący już od dnia 16 bieżącego miesiąca termin poboru wymienionego 10% dodatku od zaległości podatkowych nie zostanie przesunięty i dodatek ten pobierany będzie nadal.

Zarazem nadmienia się w sprawie spłaty **zaliczek kwartalnych na podatek przemysłowy** od obrotu za rok 1926, iż **niedotrzymanie jednego** z terminów spłaty zaliczki na IIIkwartał roku bieżącego, wyznaczonych na dzień 20 października i 20 listopada roku bieżącego, spowoduje oprócz przymusowego sciągnięcia całkowitej kwoty zaległej zaliczki za ten kwartał, **pozbawieniem w przyszłości nieakuratnych płatników wszelkich ulg podatkowych.**

Leży przeto w interesie płatników dotrzymanie wyżej wymienionych terminów co do uiszczenia podatku od obrotu.

JESZCZE KILKA UWAG W SPRAWIE OBOWIĄZKU PRACODAWCÓW ZAWIADAMIANIA O KAŻDEM WOLNEM LUB NOWOOBSADZONEM MIEJSCU.

W Nr. 93 Dziennika Ustaw z dnia 14 b. m. poz. 542 ukazało się rozporządzenie Min. Pracy i Opieki Społecznej z d. 5.VIII.1926 r. uzupełniające poprzednie rozporządzenie z dnia 31.XII.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 23 — 1925) o obowiązku pracodawców zawiadamiania o każdem wolnem lub nowoobsadzonem miejscu.

Pierwsze rozporządzenie (z dn. 31.XII.1924 r.) miało zastosowanie tylko do robotników, obecne rozporządzenie (z dn. 5.VII.1926 r.) nakłada obowiązek zawiadamiania również o miejscach wolnych lub nowobsadzonych przez pracowników umysłowych.

Jednocześnie przypominamy, że zgodnie z § 1 rozp. Ministra Pracy i Opieki Społecznej z d. 31.XII. 1924 r. obydwa wymienione rozporządzenia obowiązują tylko zakłady pracy, podlegające ustawom o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia i tylko na terytorjum, wymienionem w zarządzeniu Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 15.V.1925 r. (Monitor Polski Nr. 128 poz. 574) t. j. na terenie: m. st. Warszawy, m. Włocławka, m. Żyrardowa, m. Białegostoku, m. LublinaW, i pow. lubelskiego, m. Drohobycza, m. Borysławia i powiatu Drohobyckiego, m. Białej (Małopolska), pow. chrzanowskiego i oświęcimskiego, m. Łodzi, pow. łódzkiego, m. Zgierza, Pabjanic, Zduńskiej Woli, Tomaszowa Mazowieckiego, m. Kalisza i powiatu kaliskiego, m. Piotrkowa, m. Nowo-Radomska, m. Sosnowca, Zawiercia, Dąbrowy Górniczej, Będzina i pow. będzińskiego, m. Częstochowy i pow. częstochowskiego, m. Radomia i pow. radomskiego, m. Kielc, m. Ostrowca i pow. Iłżeckiego, m. Krakowa, m. Lwowa i m. Wilna.

Szczegółowe przepisy dotyczące sposobu zawiadamiania (ustnie, telefonogramem i pisemnie) oraz wymagane dane zawarte w cytowanem wyżej rozporządzeniu z dnia 31.XII.1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 2 z r. 1925 poz. 23.

NIE BĘDZIE RUJNOWANIA WARSZTATÓW PRACY PRZEZ PRZYMUSOWY POBÓR PODATKU PRZEMYSŁOWEGO OD OBROTU.

Ponieważ zdarzyły się wypadki skierowywania egzekucyj za zaległości podatkowe na warsztaty pracy płatników, przeto Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 27.IX.1926 r. L. D. P. O. 12287/III przypomniało urzędom skarbowym treść § 23 instrukcji o przymusowem ściąganiu państwowych podatków i opłat tudzież innych należności skarbowych, wedle którego **nie mogą pod żadnym warunkiem ulegać zajęciu urządzenia i przedmioty, niezbędnie potrzebne do prowadzenia przedsiębiorstwa.**

W myśl przepisu § 13 powyższej instrukcji naczelnicy urzędów skarbowych są upoważnieni do wstrzymywania egzekucji w razie **zagrażającej** płatnikowi na skutek tej egzekucji **ruiny gospodarczej.**

Zarazem Ministerstwo poleciło urzędom skarbowym stosować się ściśle do okólnika Nr. 159 L. DPO. 6218/III i w **każdym wypadku ograniczać egzekucję do kwot, ustalonych przy prowizorycznem badaniu odwołań.**

Przy tej sposobności Ministerstwo Skarbu zwróciło również uwagę na przepis art. 90 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, wedle którego płatnik winien być zawiadomiony o terminie, wyznaczonym do rozpatrzenia odwołania, przynajmniej na 8 dni przed posiedzeniem komisji — **o ile w odwołaniu wyraził życzenie złożenia przed komisją ustnych wyjaśnień.**

Celem umożliwienia płatnikowi należytego uzasadnienia odwołania urzędy skarbowe **mają mu udzielać informacyj** o konkretnych danych, dotyczących obrotu, na których ten wymiar był oparty.

Za konkretne dane nie uważa się materjału, zebranego w drodze urzędowych dochodzeń z rzeczoznawcami, lecz wyłącznie materjał zebrany, w myśl art. 44 — 47 ustawy o podatku przemysłowym.

Informacyj tych **nie może płatnik domagać się pisemnie,** lecz urzędy skarbowe będą ich udzielać **w krótkiej drodze na ustne żądanie płatnika.**

Z Życia Związkowego

PRZYKŁAD KU NAUCE I PRZESTRODZE.

„Dym kłębami wydostaje się przez okna w kuchni!" — ktoś zawołał.

Zaalarmowany tym krzykiem przybiegam z podwórza gospodarskiego i widzę palący się len na piecu piekarskim, zalewany już dość obficie wodą przez służbę domową z małym jednak efektem. Po przebiegnięciu kilkudziesięciu metrów do młyna po „Delfina" pianowego d-ra Zielińskiego z powrotem zastałem już płomień pod pokładem w całej kuchni, który wraz z dymem wydobywał się już językami do sieni i przez górne części okien pod okap dachu. W schylonej pozycji, bo stanąć już nie było można, skierowałem prąd z „Delfina" w najbardziej żarzące się miejsce, a otoczeniu polecam drążkami i grabiskami zrzucać płonące snopy lnu i zalewać go do reszty wodą na podłodze. Jednym Delfinem ośmiolitrowym ugasiłem pożar, jakiego nie zdołałbym już ugasić bez tego przyrządu, pomimo obfitości wody i sikawki pożarnej znajdującej się w podwórzu — jestem tego pewny.

Jako cywil i jako były strażak w życiu swem napatrzyłem się na wiele pożarów i zdaję sobie dobrze sprawę z możliwości i niemożliwości ugaszenia ognia i na tem sąd swój opieram. Przy tym wypadku przekonałem się osobiście, że bez narzędzia gaszącego ogień płynem czy pianą izolującemi zapalność materjałów palnych, nie powinny się obywać młyny; powinny one znajdować się na każdym piętrze młyna, w mieszkaniu lub zabudowaniach, należących do młyna. Stosowanie tej ostrożności o wiele zmniejszyłoby ilość nieszczęśliwych wypadków ognia i utratę mienia powodującego zubożenie jednostek, a tem samem i ogólnego majątku Ojczyzny.

Przeto z obowiązku polecam szczerze braciom młynarzom, którzy po większej części lekceważą sobie reklamowanie „Delfinów", „Minimaxów" i t. p. przyrządów, aby nie żałowali stosunkowo niewielkich wydatków na zaopatrzenie swych posiadłości w to niezbędne, jak stwierdzam, narzędzie, po za innemi nadto, jeśli ich stać na to. Samo posiadanie tego przyrządu w razie nieszczęścia daje spokój i nie pozbawia przytomności potrzebnej w takim wypadku, zwłaszcza w pierwszej chwili po alarmie.

Pewność, że każda kropla płynu z tego narzędzia wylana nie jest straconą, dodaje odwagi ratującemu, iż nietylko w zarodku, ale i przy rozszerzonych już rozmiarach pożaru tej najczęstszej i najdotkliwszej klęsce wynikającej z nieostrożności lub nieznajomości natury materjałów palnych, ma dużą wartość duchową przy ratownictwie w razie takiego nieszczęścia.

Wydatek na te narzędzia daje nawet pewien procent w postaci zniżki na składce ogniowej, odliczanej przez T-wa ubezpieczeń tym ubezpieczonym, którzy mają u siebie te zapobiegawcze środki, niejednokrotnie już wypróbowane, do jakich zaliczam „Delfiny".

Prezes Związku Młynarzy Polskich w Warszawie
Stanisław Pytlewski.

KRÓTKI PRZEGLĄD SPRAW PORUSZANYCH NA ZEBRANIU ZARZĄDU GŁÓWNEGO ZWIĄZKU MŁYNARZY POLSKLICH

w dniu 26 września r. b.

Dnia 26 września b. r. o godzinie 10 rano odbyło się zebranie Zarządu Głównego Zw. Mł. Polskich w lokalu Związku.

Obecni byli **wszyscy** członkowie Zarządu, a mianowicie : pp. prezes St. Pytlewski, wiceprezesi Suchodolski Władysław, Oliński Ignacy, dyr. Rutkowski Marjan, sekretarz dyr. Płodowski Jan, skarbnik Świderski Piotr, Grasberg H., Fürstenwald E., Morawski R., Waśkowski B., Wiśniewski Bronisław, Włodarski Władysław.

Na porządku dziennym były postawione następujące punkty: 1) ukonstytuowanie się prezydjum Zarządu, 2) odczytanie protokółu z poprzedniego zebrania, 3) sprawozdanie za okres sprawozdawczy, 4) zatwierdzenie preliminarza na półrocze drugie roku bieżącego, 5) sprawa zebrań Zarządu i 6) wolne wnioski.

Po zagajeniu zebrania przez p. prezesa St. Pytlewskiego, przystąpiono do wyboru władz za pomocą kartek. Na prezesa Głównego Zarządu wybrano p. St. Pytlewskiego, na wiceprezesów pp. Suchodolskiego Władysława i Olińskiego Ignacego. Na sekretarza p. J. Płodowskiego, dyr. Centr. Handl. Mł. P. Sp. Akc. przez aklamację i na skarbnika pana Świderskiego Piotra również przez aklamację. Po dokonaniu wyborów przeczytano protokół z ostatniego zebrania Zarządu. Protokół przyjęto bez żadnych zmian i poprawek. Na wniosek p. Grasberga protokóły powinny być opublikowane w „Młynarzu Polskim".

Pozatem p. dyr. Rutkowski złożył sprawozdanie za okres sprawozdawczy. W przemówieniu swem zaznaczył, że na posiedzeniach Rady Towaroznawczej w dniach 24 i 25 maja b. r. powzięto decyzją, aby tryjery, przeznaczone do celów młynarskich były clone jako maszyny młynarskie osobno nie wymienione t. j. według poz. 167 p. 29 lit. c., na co Związek zareagował odpowiednim memorjałem, w którym zaznaczył, że tryjer, jako maszyna oddzielająca obce ziarna ze zboża chlebowego, nie jest maszyną młyńska lecz rolnicza. Dokładne czyszczenie zboża pod względem wszelkich domieszek faktycznie jest obowiązkiem producentów i z tej racji jedynie, że obowiązku tego nie spełniają, młynarze zmuszeni są używać tryjerów.

W kwietniu odbyto cały szereg konferencji nad projektami sanacyjnymi skarbu. Ustalono między innymi podatek od mąki pszennej zbytkownego przemiału jako luksusowego. Podatek wynosić miał od 100 kg. mąki 1) 60% i poniżej do 50% — 10 zł., 2) 50% i poniżej — 15 złotych. Projekt ten, dzięki częściowym staraniom Związku, nie został rozpatrywany przez ciała ustawodawcze i został wycofany.

Sprawą budowy elewatorów zbożowych zajmował się Komitet Ekonomiczny Ministrów. Na żądanie wypowiedzenia się w tej sprawie, Związek Mł. Polskich zauważył, że budowa i egzystencja elewatorów bardziej interesuje handel zbożem, ze względu na standaryzację i wypuszczenie zboża w momentach korzystnych konjunktur, następnie na zaopatrywanie armji, ośrodków przemysłowych i regulowanie cen na rynkach krajowych. Młynarstwo handlowe jest również zainteresowane w otrzymywaniu surowca możliwie jednolitego.

Na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 10 lutego z r. Dz. Ust. Nr. 18 o uregulowaniu cen przerobów zbóż chlebowych Min. Spr. Wewn. zażądało od Magistratu m. st. Warszawy powołania Komisji do zbadania cen produktów młynarskich i piekarskich. Związek Mł. Pol. przedstawił 2 delegatów do Komisji. Po całym szeregu rozważań Komisja ustaliła koszty przemiału w Warszawie od 100 kilogramów żyta na razówkę zł. 2.25 gr., żyto na pytel zł. 2.95 gr. i pszenicę zł. 3.54 gr.

Odnośnie czynności związanych ze staraniami, w Minist. Skarbu nad otrzymaniem kredytów dla młynarstwa, p. dyr. Rutkowski wskazał na źródło wyczerpujących wyjaśnień, podane w „Młynarzu Polskim" w Nr. 15 i 17-ym. Sprawa o tyle już się posunęła, że materjały żądane przez Bank Gosp. Krajow. są już w większości zebrane i odesłane być winny do Banku w terminie najkrótszym. Ze względu na naoisk położony przez Bank Gosp. Kraj., aby dokumenty złożone zostały niezwłocznie, zebranie Zarządu upoważniło p. Rutkowskiego do złożenia odnośnych danych do Banku w terminie nie przekraczającym 29 września. Spóźnione podania mają być dodatkowo przedłożone Bankowi do rozpatrzenia.

W związku z trwającemi pertraktacjami handlowemi z Niemcami i trudnościami wynikającemi z nomenklatury „otrąb", Zw. Mł. Polskich zakomunikował Ministerstwu Przemysłu i Handlu, że celem uniknięcia nieporozumień byłoby pożądanem w traktacie użyć wyrażenie „wszelkie otręby", rozumiejąc je jako pozostałości od zboża po przemiale na mąkę lub kaszę. Podkreślono, że winna być zamieszczona klauzula, że na wypadek jakiegokolwiek sporu odnośnie klasyfikacji, czy dany towar jest rzeczywiście otrębami, ażeby Niemcom przysługiwało w takim wypadku jedynie prawo denaturowania przez domieszkę węgla drzewnego jak to było praktykowane przed wojną.

Procedura taka zabezpieczyłaby w zupełności Niemcy przed dowozem pod nazwą „Otręby", dajmy na to śruty, czy mąki razowej, z której możnaby odciągać mąkę.

Co do cła na mąkę życzeniem Związku Mł. Pol. jest, ażeby jego wysokość nie wyrażała się w cyfrze stałej, lecz pozostawała zawsze w stosunku procentowym do cła od surowca; cło od mąki żytniej winno być równe cłu od żyta z dodaniem 50 — 75 procent, w najgorszym wypadku do 100 procent; od mąki pszennej 75 — 100 procent, od kaszy jęczmiennej jak przy życie.

Odnośnie Ustawy Przemysłowej, jaka jest obecnie opracowywana w formie już ostatecznej, p. Rutkowski zaznaczył, że punkty odnośnie wolności i tworzenia korporacji, nie są zbyt dogodne, jest jednak nadzieja, że odpowiednie przepisy ulegną zmianie.

Sprawozdanie p. dyr. Rutkowskiego zostało przyjęte do potwierdzającej wiadomości.

Preliminarz budżetowy Związku Młyn. Polskich na drugie półrocze 1926 roku przedstawił zebranym członkom Sekretarz Zarządu, p. J. Płodowski. Zestawienie wpływów i wydatków wykazało niewielką nadwyżkę wpływów, mianowicie 250 zł. Ogółem wpływ spodziewany jest zł. 19.000, wydatki zł. 18.750. Preliminarz został bez dyskusji zaakceptowany.

W sprawie punktu 5-go porządku obrad, p. prezes Pytlewski stawia wniosek, ażeby zebrania Gł. Zarządu odbywały się możliwie co 3 miesiące. Pan J. Płodowski zauważa, że należałoby dla spraw, niecierpiących zwłoki 3-miesięcznej, powołać Komitet wykonawczy z 6 osób i upoważnić go do zastępowania pełnego składu zarządu. Warunkiem jednak, aby obrady były protokółowane i przedstawione Gł. Zarządu na najbliższem zebraniu do wiadomości i aprobaty. Wniosek przyjęto jednogłośnie. Do Komitetu Wykonawczego wybrano z pośród członków Zarządu: pp. M. Rutkowskiego, J. Płodowskiego, Suchodolskiego, Olińskiego, Grasberga, Morawskiego.

W wolnych wnioskach p. Fürstenwald, prezes Oddziału Piotrkowskiego zauważa, że poważna ilość członków jego oddziału w Piotrkowie, pomimo przypomnień, nie wpłaca należnych składek i czy należy takich niewypłacalnych wykreślać z Oddziału. Zebrani doszli do wniosku, że członków nie poczuwających się do solidarności fachowej, należy wykreślać, gdyż ważniejszą rolę może odegrać w życiu młynarskim mały, lecz dobrany skład Oddziału, niż duży, pełen malkontentów lub żywiących się pracą innych.

Następnie było omawianem, czy byłoby zgodnie z ustawą przemysłową, gdyby młyny handlowe otwierały biura handlowe sprzedaży mąki. Biuro takie dawałoby zboże do młyna do przemiału. Podatek taki wyniósłby od młynów wtedy 2 i pół procent od „przemiału"; $^1/_2$ i $^1/_8$% od handlu mącznego. Koszty podatkowe więc znacznie by się obniżyły. Pan M. Rutkowski zauważa, że ten rodzaj interpretacji nie jest zgodny z samą ustawą, jakkolwiek w kilku powiatach praktykuje się tego rodzaje manipulacje i Urzędy Skarbowe nie reagują.

Na ostatku podano do wiadomości o odroczeniu Kongresu Rzeczoznawców młynarskich i piekarskich, jaki miał się odbyć w Pradze Czeskiej w dniach 3 — 5 października r. b.

Na tem posiedzenie zakończono.

Plansichter — przetak mechaniczny

(dokończenie)

Inż. W. Krzyżanowski.

Jak każda maszyna młyńska, tak i przetak musi być możliwie często podstawowo zewnętrznie i wewnętrznie oczyszczony, co zabiera wprawdzie nieco czasu i pracy, ale bardzo się opłaca przez osiąganie doskonałego odsiewania. Jeżeli daje się spostrzedz, że miał zawiera mąkę, albo kaszki zawierają miał, albo mąka jest nieczystą, to należy bezzwłocznie przetak rozebrać i dokładnie wyszukać miejsce i powód nieprawidłowego działania. Przy takiem troskliwem traktowaniu, tak w wielkich, jak i najmniejszych młynach, przetak mechaniczny odda znakomite usługi. Koszt przetaka wynosi przeciętnie $^1/_{10}$ kosztów, jak również siły napędzającej tych przestarzałych odsiewaczy, które zostały przez dany przetak zastąpione.

Na prawidłowość działania przetaka bardzo poważny wpływ wywiera dokładne i równe przyleganie między sobą zewnątrz i wewnątrz wszystkich ram z sitami, z których jest złożony odnośny zespół skrzyni przetaka. W tym celu zostały wypracowane najrozmaitsze urządzenia, jednak najprostszem i najpoważniejsze jest beleczka o nieco wybrzuszonym spodzie, nadcięta z prawej strony i zciągnięta tamże wzdłuż przechodzącą śrubą tak, że przez stopień zaciągnięcia tej śruby daje się wywołać większe lub mniejsze wybrzuszenie, a że za oba końce baleczki chwytają śruby wiążące skrzynkę w całość, więc przyleganie poszczególnych ramek, nawet wewnątrz, jest zapewnione.

Małe, a nawet niektóre średnie młyny, przemielające pszenicę, które nie posiadają suszarni, zakrapiaczy ziarna, dobrych maszyn do czyszczenia kaszek, oraz dostatecznej ilości specjalnych maszyn mielących, sortujących i odsiewających, powinny stosować przetaki wielositowe, o 12—14 sitach z przekładanemi w biegu klapami kierowniczemi. Wprawdzie takie młyny uprawiają uproszczone sposoby mielenia, jednak muszą wytwarzać ładną, czystą i konkurencyjną mąkę. W dużych młynach oddają znakomite usługi zaznaczone przetaki z przekładanemi klapami, zwłaszcza przy kaszkach i przy końcowych wymiałowych przepustach. Przez doskonałe pogatunkowanie produktów przemiału i odsianie w porę gotowej mąki, liczba przepustów, a zatem przemiał znakomicie się skraca, a mąka zyskuje na piękności i wypieczystości.

W 12—14 sitowym przetaku, przeznacza się 6 pierwszych sit jako przedodsiewacze gatunkujące, a następne 6—8 sit są opięte gazą mączną. Pierwsze opięte są 3—4 rozmaitemi numerami kaszkowej gazy, aby otrzymać odpowiednią liczbę gatunków kaszek, zwłaszcza gdy małe młyny często dobrych kaszkowych maszyn nie posiadają. Opięcia gatunkujących sit muszą być tak grube, aby produkt przy jednokrotnym przejściu był zupełnie czysto odsiany, a gęstość gazy jest zależną od rodzaju przemiału i ilości nadawanego do odsiania produktu.

Kolejne ramki sitowe trzecia, piąta i siódma otrzymują dna zbierające, zatem kanały mączne muszą być zakryte, aby kaszki rozkładały się na całej płaszczyźnie sit. Ramki pierwsza i druga zrzucają niedomiały, trzecia i czwarta zrzucają grube kaszki, natomiast piąta i szósta średnie kaszki, które są odprowadzane z przetaka, każda oddzielnie, a pozostają wewnątrz tylko drobne kaszki i mąka i przechodzą na następne sita. Wczesne odsortowanie grubych produktów odciąża odsiewacz i staje się on zdolny do przyjęcia większej ilości produktów przemiału, czyli jego sprawność znakomicie się zwiększa.

Aby módz przy różnym dopływie i przy różnorodnych produktach przemiału przetak należycie wyzyskać, to jest aby tenże równomiernie pracował i stale odsiewał czystą mąkę, urządza się przekładana klapa w przelotnym kanale ramek przedodsiewacza gatunkującego (klapę kaszkową) oraz takąż w kanale mącznym (mączną klapę), przy przełożeniu której odsiewany produkt spada na inne odpowiednie opięcie gazą niż poprzednio przechodził. Często zamiast wyżej oznaczonych klap, urządza się 2 mączne klapy, przyczem, przy dużej lub małej ilości produktów, przy suchem lub wilgotnem ziarnie, ma się możność, w miarę potrzeby, kierowania produktu na gęstsze lub rzadsze sita i otrzymuje się stale jednorodną mąkę.

Przypuśćmy, że młyn posiada 2 pary walców śrutujących, 1 złożenie kamieni wymiałowych i 1 czterodziałowy przetak do czterokrotnego śrutowania, wtedy pierwsze i trzecie śruty są odsiewane na tychże sitach, jednak te sita są dla trzeciego śrutu zbyt rzadkie i mąka bywa zanieczyszczona sztypami. Posiadając wbudowane w kanały wylotowe przetaka omawiane klapy, należy przełożyć odnośną klapę i wtedy produkt przesiany przez sita przedodsiewacza przeleci wylotowym kanałem na następne kolejne sita z gęstszą gazą, leżące przypuśćmy o 2 ramki niżej i tym sposobem otrzyma się odpowiednio czystą mąkę. Również oddają znakomite usługi przekładane klapy przy nieregularnej sile napędowej, oraz przy często zmiennym stopniu wilgotności ziarna.

Jeżeli brakuje siły, a ziarno jest suche, to gaza sit okazuje się za rzadką, natomiast przy dostatecznej lub przy chwilowym nadmiarze siły, albo przy wilgotniejszym ziarnie okaże się gaza sit mącznych zbyt gęsta, mąka staje się gruzełkowatą i odsiewacz odsiewa niedostatecznie.

Spostrzegłszy, przy przetaku z przekładanemi klapami, że mąka jest zanieczyszczona sztypami, albo że mąka jest gruzołkowatą, wtedy ma się możność przełożenia w biegu odpowiednich klap i skierowania mlewa na właściwe gęstsze, lub rzadsze sita, bez niezbędnej potrzeby rozbierania zespołu ramek przetaka i zakładania odpowiednich innych sit, czego nie można najczęściej uniknąć przy przetakach zwykłej konstrukcji bez przekładanych klap w biegu.

Przy opisanym urządzeniu nowoczesnych przetaków z przekładanemi w biegu klapami można produkować wyżej lub niżej ciągnioną mąkę w ścisłej zależności od wartości przemielonego ziarna, a nawet stosownie do żądania odbiorcy i przy przemiale mniejszych partji ziarna. W każdym razie ta nowość zasługuje na baczną uwagę, gdyż wpływa na zmniejszenie pracy, zużycia siły i gazy, oraz polepsza gatunek i wypieczystość mąki.

Rynek zbożowy.

	30/IX	10/X	15/X	UWAGI
Warszawa				
pszenica	48.00	46.00—47.00	46.75	cena stacja załadowcza
żyto	34.00—35.00	34.00	34.00—35.00	" " "
mąka żytnia „0000“ 50% . . .	60.00	60.00	60.00	*) loco Warszawa
otręby żytnie detal	23.00	21.50	22.00	
jęczmień (browarny)	33.00—34.00	33.00—34.00	33.00—34.00	franko stacja załadowcza
owies	28.00—30.00	29.00	29.00—30.00	" " "
mąka sitkowa i razowa . . .	43.00	43.00	43.00	
Poznań				
pszenica	44.00—47.00	42.00—45.00	44.00—47.00	loco stacja załadowcza
żyto	33.00	33.00—34.00	33.00	" " "
jęczmień (browarny)	32.00—34.00	30.00—33.00	32.00—33.00	" " "
owies	26.00—28.00	27.00	26.00—28.00	" " "
mąka żytnia 70%	55.00	50.75	55.00	" " "
otręby żytnie	23.00	22.00	23.00	" " "

*) Ceny podane za 100 kg.

Rynek pieniężny od 30/IX—15/X 1926 r.

	30/IX	3/X	7/X	10/X	15/X
Dolary Stanów Zjednoczonych . . .	8.96	8.90	9.00	9.02	9.02
Funty angielskie	43.90	43.70	43.80	43.70	43.90
Franki szwajcarskie (za 100 fr.) . .	174.20	174.—	173.90	173.89	174.20
Franki francuskie " . .	26.30	26.50	26.50	26.00	26.10
Korony czeskie (za 100 koron) . .	26.72	26.74	26.75	26.80	26.80

Nadesłane

KREDYT DŁUGOTERMINOWY PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO.

(Komunikat Banku).

Państwowy Bank Rolny podaje do wiadomości, że w dalszym ciągu swej akcji długoterminowego kredytu rozpoczyna przyjmowanie zgłoszeń o udzielenie zgodnie z przepisami z dnia 14 lipca 1926 roku (Monitor Polski Nr. 192) długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w listach zastawnych na spłatę krótkoterminowych zobowiązań, zaciągniętych na potrzeby gospodarcze oraz na spłaty, wynikające z rozporządzeń testamentowych i działów rodzinnych. W wypadkach, gdy na przeszkodzie do udzielenia na powyższe cele pożyczki w listach zastawnych stać będą dawniejsze długi hipoteczne, pożyczka może być udzielona w wysokości, umożliwiającej spłatę również i tych długów, o ile na to pozwoli szacunek posiadłości. Celem otrzymania pożyczki na wyżej wymienione cele, należy złożyć następujące dokumenty: 1) podanie o przyznanie pożyczki w listach zastawnych Banku, ze wskazaniem jej przeznaczenia, a nadto nazwy i położenia (powiat, gmina) posiadłości ziemskiej, jej obszaru, wysokości i terminu żądanej pożyczki; 2) pełny wykaz hipoteczny, mzględnie wyciąg z wykazu hipotecznego z arkuszem posiadłości (Małopolska) lub wyciąg z księgi wieczystej (Wielkopolska); 3) Zaświadczony przez właściwy Urząd gminny opis gospodarstwa (kwestjonarjusz statystyczny) według ustalanego przez Bank wzoru; 4) polisy ubezpieczenia od ognia budynków; 5) dowody pochodzenia długów i sposób ich zużytkowania, tudzież zgodę wierzycieli na przyjęcie spłaty ich wierzytelności. Nadto prócz wyżej wymienionych dokumentów, Bank może żądać złożenia planu posiadłości. Ubiegający się o pożyczkę właściciele gospodarstw z województw Poznańskiego i Pomorskiego mają kierować podania do Oddziału Państwowego Banku Rolnego w Poznanlu (ul. Kantaka Nr. 10), z województw Lwowskiego, go — do Oddziału Państwowego Banku Rolnego we Lwowie (ul. Halicka Nr. 21), z województw: Wileńskiego, Nowogródzkiego i powiatów: Wołkowyskiego i Grodzieńskiego województwa Białostockiego— do Oddziału Państwowego Banku Rolnego w Wilnie (ul. W. Pohulanka Nr. 24), zaś z pozostałych województw — do Wydziału Kredytu Długoterminowego tegoż Banku w Warszawie, ul. Mazowiecka Nr. 6. Pożyczki na cele wyżej wskazane udzielane będą właścicielom gospodarstw wiejskich o obszarze, nieprzekraczającym norm podstawowych władania, przewidzianych w Ustawie z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. Ust. R. P. z dn. 9.I 1926 r. Nr. 1 poz. 1). Po otrzymaniu wyżej wskazanych dokumentów, uzupełnionych w razie potrzeby innemi niezbędnemi dowodami, Bank zarządzi oszacowanie posiadłości. Oszacowanie może być dokonane: 1) przez taksatora Banku na miejscu i wtedy na koszty, związane z wyjazdem taksatora, należy złożyć: za obszar nie przekraczający 25 ha—50 zł., za 50 ha — 75 zł., za 100 ha — 100 zł., za 150 ha 125 zł. i t. d., licząc za każde następne 150 ha — 25 zł.; 2) kameralnie, t. j. bez zjazdu na grunt, a to bądź na padstawie przeciętnych normalnych cen gruntów użytkowych, bądź też na podstawie przedłożonych dokumentów, uznanych przez Bank za dostateczne (odpisy operatów taksowych T. K. Z. arkusze posiadłości i zgodne z niemi wyciągi hipoteczne, kopje z map katastralnych wraz z wyciągiem matrykuły podatku gruntowego i ksiągi podatku domowego i t. p.). Na podstawie oszacowania posiadłości Bank udziela pożyczek do pół szacunku, ustalonego przez taksatora na miejscu, albo do $^1/_5$ szac. ustanowionego kameralnie (bez zjazdu na grunt). Pożyczka nie może być udzielona, jeżeli wysokość jej, określona na podstawie ustalonego szacunku, wynosiłaby mniej, niż złotych w złocie 500. Pożyczki udzielane będą na lat 10, 20 lub 30 w 8% listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego, opiewających na złote w złoccie. Wysokość rat półrocznych, któremi pożyczka będzie spłacana, wynosić będzie, łącznie z amartyzacją (w złotych w złocie): a) przy pożyczcee 10-letniej po zł. 7 gr. 50 od każdych 100 złotych pożyczki, b) przy 20-letniej pozłotych 5 gr. 06, c) przy 30-letniej po złotych 4 gr. 43. Prócz tego przy każdej racie pobierany będzie dodatek na administrację w wysokości $^3/_4$% od nominalnej sumy długu*). Raty półroczne płatne będą dnia 1 kwietnia i 1 października każdego roku. Listy zastawne, uzyskane z tytułu powyższych pożyczek, są przez Bank obecnie realizowane na rachunek dłużników, którzy wobec tegootrzymują pożyczki w gotowiźnie. W miarę zapewnienia przez Bank dalszych lokat dla jego listów zastawnych uruchomiony będzie kredyt inwestycyjny na pozostałe cele, wymienione w przepisach z dnia 14 lipca 1926 r., ogłoszonych w monitorze polskim Nr. 192 z r. 1926, a w szczególności: na trwałe nakłady inwestycyjne, mające na celu podniesienie i uprzemysłowienie gospodarstwa, na wzniesienie, rozszerzenie lub naprawę budynków gospodarczych i mieszkalnych i na przeniesienie budynków w związku z nabyciem lub zmianą gruntu, — o czem Bank we właściwym czasie poda do wiadomości publicznej. Bliższych informacji udzielają: Oddział Państwowego Banku Rolnego we Lwowie (ul. Halicka Nr. 21), w Poznaniu (ul. Kantaka Nr. 10), w Wilnie (ul. W. Pohulanka Nr. 24) i Wyw Warszawie (ul. Mazowiecka Nr. 6).

---

[1]) Przy obecnym kursie dolara (1 dolar = zł. 8.97) 100 złotych w złocie = 174 zł. obiegowych, zatem przy sprzedaży listów zastawnych przy zastosowaniu kursu 78% wartości nominalnej listu otrzyma dłużnik za spieniężenie 100 złotych listami kwotę zł. 135.72 gr. obiegowych. Łączne opłaty roczne (oprocentowanie, amortyzacja i dodatek administracyjny) od każdych 100 złotych w złocie pożyczki z terminem umorzenia 30-letnim wynosi 10,36 złotych w złocie, co obecnie równa się 18 zł. 03 gr. obiegowych, czyli pełne oprocentowanie pożyczek wraz z amortyzacją wynosi faktycznie około $13^1/_4$%.

Wydawca: Związek Młynarzy Polskich (Stanisław Pytlewski). **Redaktor:** Marjan Rutkowski.